

kunstjournaal

Guillaume Cordang vult kerken met smeedkunst

(Door Ferd Op de Coul)

Op 22 februari hoopt de Bossche edelsmid Guillaume Cordang de leeftijd der sterken, 80 jaar, te bereiken. Dan zal de knusse woning die hij aan de rustige Adriaen Willaertstraat deelt met zijn vrouw te klein zijn voor de zeven kinderen met hun echtgenoten, kleinkinderen en andere belangstellenden. Er moet dus wat georganiseerd worden, maar dat is een ander verhaal.

Cordang woont sinds zijn tiende in Den Bosch; velen kennen hem en zijn oeuvre, maar duizenden zijn in de loop der jaren met zijn werk geconfronteerd zonder te weten wie de maker is. Want in vele kerken en kapellen in en buiten Brabant, heeft Cordang zijn artistieke, religieuze en ambachtelijke intenties gestalte gegeven in monumentale koperen altaarkruisen, soms wel twee meter hoog, veelal uit één plaat koper gedreven, maar niet alleen crucifixen, ook preekstoelen, doopvonten, tabernakels, kandelaars, godslampen, sierhekkens of communicatiebanken.

Hij heeft dat altijd gedaan met grote vanzelfsprekendheid en buitengewone vaardigheid. Op bestelling leverde hij ook tal van kunstzinnig gesmede gouden en zilveren kelken, cibories en monstransen af. In zijn vrije tijd — een begrip dat voor hem eigenlijk niet bestond omdat hij volgens Roos, zijn vrouw altijd in zijn atelier te vinden was, vaak tot diep in de nacht — maakte hij bovendien kostelijke sieraden: ringen, armbanden, colliers, vrijwel uitsluitend voor vrouw en dochters. Sieraden, die onmiddellijk door vakgenoten als „echte Cordangs" herkend worden: unieke, onvervreembare kunstwerkjes van de ras-edelambachtsman die Cordang altijd is geweest. Hij heeft nooit aan de weg getimmerd, deed wat hem was opgedragen en hij deed dat voortreffelijk.

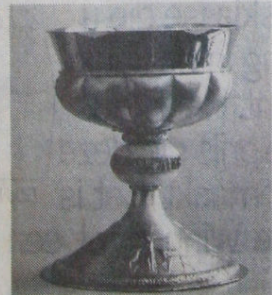
Maria uit koperplaat

Berustend aanvaardt hij de ontwikkelingen naar versoering en zelfs verdwijning van kerkelijke ambachtskunst. „Ik zou het ook niet meer kunnen op mijn leeftijd en omdat mijn longen niet meer honderd procent zijn," zegt hij. „Mijn vak was mijn hobby en dat scheelt veel. Mijn kinderen weten niet half wat ik allemaal gemaakt heb. Ze kwamen wel in mijn atelier, maar hadden natuurlijk geen overzicht. Hoe het allemaal begonnen is? Na veertien-achtien kwam ik op de ambachtsschool afdeling edelmeden en goudsmeden. Na twee jaar werd ik amanuensis op de technische school. Ik was 21 en moest de kost verdienen. Ik heb dat zeven jaar gedaan maar hield 's avonds wel dat smeden bij. Na die zeven jaar ging ik helemaal op mijn oude vak over. Na een paar jaar gaf burgemeester Frans van Lanschot mij de eerste opdracht: een marianum, een beeltenis van Maria met een stralenkrans en een rozenkrans. Het hangt in Helvoirt in de kerk. Ik heb het helemaal uit plaatwerk geboetseerd. „Ik had later een atelier met een

man of zes, zeven personeel. We maakten alle mogelijke kerkelijke voorwerpen. De Christusfiguur op altaarkruisen werd mijn specialiteit. Ze staan er tot in Scheveningen toe. In de Leonarduskerk hier stond er ook een, een kruis van een meter hoog. De kerk is afgebroken, maar het kruis staat ergens in Frankrijk waar een Bosschenaar pastoor is en die wilde het graag hebben. In Oisterwijk heb ik een baldakijn gemaakt met daaronder een kruisbeeld van twee meter. En voor de zusters in Leen op Zand, een kruis van 1, 25 meter."

Deurne

„Voor mij moesten die Christus-koppen altijd de uitdrukking hebben van gelaten overgave. Dat is altijd geaccepteerd. Het beeld voor het moederhuis in Veghel is helemaal uit één stuk geslagen. Een meter hoog, een prestigekwestie.

Gouden kelk, vervaardigd door Cordang.

Detail van koperen kruisbeeld, r.k. kerk te Oisterwijk.

En in Deurne, het missiehuis van de paters van Steijn heb ik een preekstoel gemaakt. Die opdrachten dateren alle van zo'n 40, 30 jaar geleden. Moerdijk ook, een groot kruis en een altaar, helemaal geëmailleerd. Ja, dat deden we allemaal zelf. Ze vonden het wel eens te modern, maar meestal wilden de architecten wel naar dat moderne toe. Ik werkte veel met architecten samen. In Volkel bijvoorbeeld, en in het ziekenhuis in Deurne, waar ze twee beelden van me hebben. Architect Van de Veen liet mij de zwaan maken voor het Zwanenbroedershuis."

„In België heb ik in Deijdenberg een hele kerk ingericht: altaarkruis, communiebank, godslamp, preekstoel, allemaal koper. De kunst was uit één plaat een beeld te maken. Ik had toen mijn atelier aan de Kerkstraat, een heel groot huis, het atelier was twaalf meter diep en grensde aan de tuin van de bisschop aan de Parade. Het huis moest later verdwijnen voor het postkantoor. Rijk ben ik van dit werk nooit geworden. Mijn vrouw rekende wel eens voor dat ik te goedkoop was, dan ging er wat bij. Personeel moest ik zelf betalen. Behalve dat religieuze werk heb ik ook veel voor particulieren en in-

GUILLAUME CORDANG

stellingen gemaakt. Ook klokken, zonneklokken, weet je wel, lampen. Colliers en andere sieraden voor mijn vrouw en kinderen ook. Ze kunnen aan de ornamenten zien dat het typisch iets van mij is. Duur? Och, je maakte vroeger voor 100 gulden een zilveren kelk. Zilver kostte 25 gulden de kilo en tien gram goud vijftien tot twintig gulden. Dat was kort na de Eerste Wereldoorlog.

„Ik had ook een zaak aan de Kerkstraat, maar die bestaat dus niet meer. Een van mijn zoons is in het vak gegaan, die heeft een juwelierszaak aan de Ridderstraat, waar we toen naar toe gingen. Ik heb dertien jaar voor

mijn zaak gevochten, maar ja, dat postkantoor moest daar, zeventien jaar geleden, komen en dan leg je het loodje. We hebben vaker opnieuw moeten beginnen, hebben bijvoorbeeld een paar grote inbraken gehad. Het laatste werk dat ik als edelsmid heb gemaakt was voor de zusters aan de Choorstraat. De tijden zijn veranderd. Misschien brengt zo'n ding nu meer op als oud koper dan het kostte toen ik het maakte. Als je nagaat dat ik als leerjongen bij een koperslager van zeven uur 's morgens tot zes uur 's avonds moest werken voor één dubbelte per week, nou dan weet je het wel..."